

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE OF
ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Eesti lihaturg

2005. aasta I poolaastal

Tallinn 2005
November

Töö tellija: Põllumajandusministeerium

Vastutav täitja: Maris Viileberg

Eesti Konjunktuuriinstituut
Rävala 6, 19080 Tallinn
Tel 681 4650
Fax 667 8399
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus

Liha tootmine

Lihatööstus

Väliskaubandus

Hinnad

Liha ja lihatoodete tarbimine

EL lihaturg

Kokkuvõte

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti lihasektori arengust 2005. aasta I poolaastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- lihatootmise ja loomade arvu muutusi;
- lihatööstuste tootmiskahtude ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja turu hinnad);
- lihaoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- liha tarbimist ja selle muutusi;
- lihaoodete müügiolukorda EL-s ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, EL-i erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 29 lehekülge.

Kokkuvõte

2005.a 30. juuni seisuga oli Eestis kahanenud nii veiste, sigade kui ka lindude arvukus. 2005. aasta I poolaastal alanes tapaloomade eluskaal 5,0% ja seda nii veiste kui ka sigade tapamassi vähenemise arvel. Lindude tapamass veidi suurenes. Lihatoodangu olulist kasvu II poolaastal olla ei saa, sest kahanes ka põrsaste juurdesünd. Vasikate juurdesünd küll kasvas, kuid pikema tootmistsükli tõttu see turule veel lähikuudel mõju ei avalda.

Loomakasvatuse mahu langus ei ole oluliselt vähendanud Eesti lihatööstuses kodumaise päritoluga tooraine kasutamist. 2005.a kuue esimese kuuga vähenes lihatööstustes kodumaise tooraine kasutus mullu sama perioodiga võrreldes vaid 0,6%. Kodumaist sealihaga kasutasid lihatööstused mullusest 4,8% enam ja veiseliha 14,9% vähem. Valmistoodangu mahud aga kahanesisid.

2005.a I poolaastal suurenes liha ja lihasaaduste import Eestisse 28,7%. Eksport kasvas samal ajavahemikul 0,6%. Selle tulemusena suurenes liha ja lihasaaduste kaubavahetuse negatiivne saldo pea kaks korda. Seejuures vähenes pea olematuks liha ja lihatoodete eksport Eestist kolmandatesse riikidesse. Oluliselt aga kasvas veiseliha import EL-st.

Hinnad Eesti lihaturul on sõltuvuses nii EL lihaturul toimuvast kui ka maailmaturul valitsevatest hindadest. 2005. aastal on EL-i sea- ja veiselihturul valitsenud suhteline stabiilsus. Nii oli sigade kokkuostuhind Eestiski selle aasta I poolaastal suhteliselt stabiilne kõikides 21-22 krooni vahel ning oli võrreldav EL-i keskmise hinnaga. See-eest on EL-ga liitumine tootjate jaoks positiivselt mõjunud veiseliha kokkuostuhindadele. Veiseliha kokkuostuhinnad on EL-s tasapisi tõusnud eelmise aasta algusest alates kuni selle aasta maikuuni. Keskmisest hoogsamalt kerkisid hinnad uutes liikmesriikides, kus senini oli veiseliha enam kui kolmandiku võrra odavam kui vanades liikmesriikides. Ka Eesti veiselihturgu iseloomustab sel aastal järsk hinnatõus, mis on kaasa toonud ka veiseliha jaehinna tõusu.

Pärast EL laienemist 2004.a aasta mais EL-25 liikmesriigi sealihatoodang vähenes uutes liikmesriikides toimunud tootmise languse tõttu. Veiseliha turule liitumine pärssivalt ei mõjunud, sest veiseliha toodangust toodetakse uutes liikmesriikides vaid 8% ning tarbimine nendes riikides oli kõigest 6% üldisest EL-i tarbimisest. Linnuliha oli endiselt tarbijate seas populaarne. Selle tootmise lühike tsükkel ja odavad söödavilja hinnad on võimaldanud hoida ka jaehinna teiste lihaliikidega võrreldes oluliselt madalamal.

Eesti lihasektori edasine käekäik sõltub suuresti Eesti siseturu arengust, hinnatrendidest Euroopas ning liha ja lihatoodete ekspordi aktiveerumisest. Tihe konkurents EL lihaturul on muudab Eesti lihatööstuste läbimurde sinna raskeks. Kuigi liha tootmise maht katab praegu siseturu vajadusest ligi 75%, on edasiseks tootmise suurendamiseks vajalik väljapääs EL või kolmandate riikide turule. Lähiajal on tõenäolisem eksporditurg Eesti lihatootjatele Venemaa, Läti ja Leedu. Siseturu kasv sõltub elanikkonna ostujõu jätkuvast kasvust ning praegused majandusprognosid näitavad kiire majanduskasvu jätkumist. 2005.a I poolaasta lõpuks oli Eesti keskmine netokuupalk tõusnud aastaga 14,3% ja tarbijahinnaindeks 3,5%, mis peaks looma eelduse ka liha ja lihatoodete tarbimise kasvaks Eestis.